

PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH W POLSCE A PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH W WYBRANYCH KRAJACH UE¹

ELŻBIETA IZABELA MISIEWICZ*

1. WSTĘP

Podatek to kategoria ekonomiczna, która znana była już w starożytności. Podatek od początku swego istnienia występował w formie rzeczowej lub pieniężnej i obejmował różne grupy społeczne. Najwcześniej podatek, /dochodowy wprowadzono w Wielkiej Brytanii w XVIII wieku, a wiek później obciążenie podatkami znacznie wzrosło i podatki stały się instrumentem polityki finansowej. [1]

W literaturze występuje wiele definicji podatku. J. Kaleta w swojej pracy *Gospodarka budżetowa* stwierdza: „Podatek to świadczenie pieniężne o charakterze przymusowym, bezzwrotnym, nieodpłatnym i ogólnym pobierane przez państwo lub inny związek publicznoprawny (np. samorząd terytorialny) na podstawie przepisów prawa określających warunki, wysokość i terminy płatności tych świadczeń”. [6, s.110]

Ze względu na dużą różnorodność, istnieje wiele różnych klasyfikacji podatków. Najczęściej podatki dzieli się na podatki przychodowe, dochodowe, konsumpcyjne i majątkowe. Podatki dochodowe, to podatki, nakładane są na dochody, stanowiące nadwyżkę przychodów nad kosztami ich uzyskania. Wyodrębnia się dwie główne grupy podatków dochodowych: podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT - *Personal Income Tax*) oraz podatek dochodowy od osób prawnych (CIT- *Corporate Income Tax*). [7, s.111]

Podatki, najważniejsze źródło dochodów budżetowych, są wykorzystywane przez państwo nie tylko w celach fiskalnych (dostarczają dochód państwu, są one zasadniczym źródłem dochodów budżetowych, gdyż ich udział w tworzeniu budżetu państwa przekracza 80%), ale też w celach pozafiskalnych, m.in.: jako instrument oddziaływania na życie społeczne i gospodarcze.

¹ Przedstawiono jedynie kilka spośród państw członkowskich Unii Europejskiej ze względu na ograniczoną ilość danych.

* Mgr Elżbieta Izabela Misiewicz, Uniwersytet w Białymstoku.

2. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH W POLSCE

W Polsce opodatkowanie podatkiem dochodowym osób fizycznych regulują dwie ustawy: Jedna to ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm.) oraz ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144, poz. 930 ze zm.).

Na osobach fizycznych, których miejscem zamieszkania jest terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ciąży tzw. nieograniczony obowiązek podatkowy. Oznacza to, że osoby te płacą podatek dochodowy według zasad określonych w Polsce od całości osiąganych dochodów, bez względu na to, czy źródła przychodów położone są w kraju, czy też za granicą. Od tej zasady przepisy ustawy przewidują kilka wyjątków. Z opodatkowania podatkiem dochodowym w Polsce wyłączone są dochody uzyskiwane za granicą w przypadku, gdy umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, tak stanowi, również podatku dochodowego nie pobiera się od dochodów uzyskanych za granicą przez osoby fizyczne, które nie mają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsca zamieszkania. Jeżeli jednak osoby te uzyskują dochody z pracy wykonywanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie stosunku służbowego lub stosunku pracy - bez względu na miejsce wypłaty wynagrodzenia, oraz inne dochody osiągane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - to od tych dochodów płacą podatek w Polsce. [4]

Podatek dochodowy od osób fizycznych jest podatkiem osobistym, oznacza to, że podatnikiem jest każda osoba fizyczna osiągająca dochód. Poza zakresem tej ustawy pozostają przychody:

- z działalności rolniczej, z wyjątkiem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej;
- z gospodarki leśnej w rozumieniu ustawy o lasach oraz ustawy o przeznaczaniu gruntów rolnych do zalesienia;
- podlegające przepisom o podatku od spadków i darowizn;
- wynikające z czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej umowy;
- z tytułu podziału wspólnego majątku małżonków w wyniku ustania lub ograniczenia małżeńskiej wspólności majątkowej.

Podstawą wymiaru podatku jest rzeczywisty czysty dochód podatnika z poszczególnych lub ze wszystkich źródeł łącznie (tzw. zasada kumulacji dochodów). Źródła przychodów są różne m.in. są to są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń, wszystkie one są ujęte i wyszczególnione w ustawie o pdof. Dochodem ze źródła przychodów jest nadwyżka sumy przychodów z tego źródła nad kosztami ich uzyskania osiągnięta w roku podatkowym. Jeżeli koszty uzyskania przekroczą sumę przychodów, różnica jest stratą ze źródła przychodów.

W 2004 roku ustawa przewiduje następujące sposoby ustalania podatku:

- 19% podatek od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej (dochodów opodatkowanych w tej formie nie łączy się z dochodami z innych źródeł);
- ryczałty, przy czym dochodów (przychodów) uzyskanych na terytorium RP, od których zgodnie z przepisami ustawy pobiera się podatek w formie ryczałtu nie łączy się z dochodami (przychodami) z innych źródeł;
- 19% podatek od dochodów z kapitałów pieniężnych, np.: odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych (podobnie jak ryczałtu dochodów opodatkowanych w tej formie nie łączy się z dochodami z innych źródeł).

Tabela 1. Skala podatkowa obowiązująca w Polsce 2004 r.:

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi
ponad	do	
	37.024	19% minus kwota zmniejszająca podatek 530,08 zł
37.024	74.048	6.504,48zł + 30% nadwyżki ponad 37.024 zł
74.048		17.611,68zł + 40% nadwyżki ponad 74.048 zł

Źródło: Ustawa z dnia 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Rozdział 6, Art. 27

Podatek dochodowy, obliczony zgodnie z art. 27 (patrz Tabela 1) lub art. 30c, który dotyczy podatku od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, w pierwszej kolejności ulega obniżeniu o kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne. Kwota składki, o którą zmniejsza się podatek, nie może przekroczyć 7,75% podstawy wymiaru tej składki. Podatek może zostać jeszcze pomniejszony o kwotę wydatków (odliczenia podatkowe) przeznaczonych m.in.: na własne cele mieszkaniowe, wydatki na systematyczne oszczędzanie w kasie mieszkaniowej oraz o kwoty innych wydatków określonych w ustawie. Odliczenia od podatku nie są jedynymi odliczeniami. Istnieją również odliczenia od dochodu. Odliczenia te to m.in.: wydatki na zakup leków, na spłatę odsetek od kredytu (pożyczki) udzielonego podatnikowi na sfinansowanie inwestycji mającej na celu zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych czy też darowizny. [13, Art.26]

3. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH W WYBRANYCH KRAJACH UE

W państwach członkowskich UE panuje dość duża różnorodność w opodatkowaniu nie tylko obywateli ale i przedsiębiorstw. Większość państw koryguje

obciążenia fiskalne stosownie do stopy inflacji - robią to Belgia, Dania, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Portugalia, Szwecja, Wielka Brytania i Włochy.

Wysokość, skale podatkowe podatku dochodowego od osób fizycznych w wybranych krajach Unii Europejskiej są następujące:

AUSTRIA

System podatkowy w Austrii przeszedł znaczne modyfikacje w roku 1995 w związku z przystąpieniem tego kraju do UE. W zasadniczych rozwiązaniach nie różni się on od systemów podatkowych w innych krajach. Austriacki system podatkowy to ponad 60 różnego rodzaju obowiązkowych świadczeń m.in.: podatki, opłaty i obowiązkowe składki lub wkłady własne. Świadczenia te dzielą się na federalne, landowe i gminne. Podatek dochodowy od osób fizycznych jest to jeden z podatków federalnych. W 2004 roku podatek ten naliczany jest według następującej skali:

Tabela 2. Skala podatkowa obowiązująca w Austrii w 2004 r.:

Podstawa obliczenia podatku w euro		Podatek wynosi
ponad	do	
3.640	7.270	21%
7.270	21.800	31%
21.800	50.870	41%
	50.870	50%

Do dochodu pracownika zalicza się niektóre świadczenia rzeczowe, tj. samochód i mieszkanie służbowe, czy też wyjazdy motywacyjne. Dywidendy wypłacane wspólnikom podlegają opodatkowaniu w wysokości 25%, podobnie jak odsetki od depozytów, dochody z akcji i papierów wartościowych. Ta forma opodatkowania to podatek kapitałowy. Jest to specjalna forma podatku dochodowego.[2]

FINLANDIA

Główne podatki od osób fizycznych w Finlandii to państwowy podatek dochodowy od osób fizycznych pobierany na rzecz skarbu państwa i podatek komunalny na rzecz gminy.

Podatek dochodowy od osób fizycznych liczony jest od uzyskanych dochodów, pensji, wynagrodzeń, wszelkich celowych wypłat, bonusów dla kierownictwa, uzyskanych prowizji, wartości czynszu od wynajmowanych dla pracowników bezpłatnych lokali mieszkalnych, dodatków, także tych na pokrycie kosztów zamieszkania, dodatków samochodowych i zasiłków wypłacanych bezrobotnym.

Tabela 3. Skala podatkowa obowiązująca w Finlandii w 2004 r.:

Podstawa obliczenia podatku w euro		Podatek wynosi
ponad	do	
11.700	14.500	11%
14.500	20.200	15%
20.200	31.500	21%
31.500	55.800	27%
	55.800	34%

Dochody poniżej kwoty 11 700 euro nie są opodatkowane. Jeśli chodzi o podatek komunalny, to jego stawka wynosi od 16 do 20 proc. zależnie od gminy. Podatek komunalny pobierany jest od wszystkich dochodów bez limitu dolnego.[8]

FRANCJA

We Francji podatek dochodowy od osób fizycznych to podatek od dochodu rocznego osoby (rodziny) podlegającej opodatkowaniu. Podatkowi temu podlegają osoby zamieszkałe we Francji (obywatelstwa francuskiego lub obcokrajowcy), czyli mające miejsce stałego pobytu we Francji, lub osoby przebywające dłużej niż 183 dni w roku oraz osoby nie zamieszkałe we Francji, lecz będące właścicielami lub najemcami budynków położonych we Francji lub mające dochód, którego źródło znajduje się na terenie Francji (dochód pochodzenia francuskiego).

Według prawa francuskiego, osoba dorosła stanowi tzw. jedną część fiskalną, pierwsze i drugie dziecko stanowią po 1 części fiskalnej. Dopiero trzecie i każde następne dziecko są uznawane jako jedna część fiskalna.

Obliczenie części fiskalnych jest ważne dla obliczenia podstawy opodatkowania. Otóż podstawę opodatkowania stanowi dochód netto, czyli suma przychodów uzyskanych ze wszystkich źródeł w danym roku podatkowym, pomniejszona o koszty ich uzyskania (i podzielona przez ilość części fiskalnych).

W szczególnych wypadkach, takich jak zawarcie małżeństwa, rozwód, śmierć współmałżonka w roku podatkowym, dopuszcza się złożenie dwóch deklaracji podatkowych dotyczących tego samego roku. Pierwsza deklaracja powinna zawierać rozliczenie dochodów uzyskanych przed zaistniałym zdarzeniem, a druga, rozliczenie dochodów uzyskanych po zaistnieniu zdarzenia.

Podatek od osób fizycznych jest obliczany progresywnie, tzn. im wyższy dochód, tym wyższy jest podatek. Stopy podatkowe na 2004 r. szacują się od 15 proc. do 48,09 proc. [9]

HISZPANIA

Podatkami dochodowymi od osób fizycznych w Hiszpanii są objęte: osoby fizyczne mające w Hiszpanii stałe miejsce zamieszkania - rezydenci, osoby fi-

zyczne normalnie mieszkające za granicą: personel placówek dyplomatycznych i konsulatów, oraz inne osoby ujęte w ustawie. Podstawa opodatkowania składa się z kilku elementów, którymi są: dochód z zatrudnienia, dochód z nieruchomości, dochód z kapitału, dochód z działalności gospodarczej, zwiększenia i zmniejszenia majątku. Stawki PIT są progresywne i wynoszą[5]:

Tabela 4. Skala podatkowa obowiązująca w Hiszpanii w 2004 r.:

Podstawa obliczenia podatku w euro		Podatek wynosi
ponad	do	
	3700	18%
3700	12,900	24%
12,900	25,100	28%
25,100	40,500	37%
40,500	67,400	45%
	67,400	48%

HOLANDIA

Osoby fizyczne w Holandii, osiągające dochód płacą podatek dochodowy. Podatek dochodowy od osób fizycznych w zależności od źródła dochodu wyróżnia trzy kategorie.

Podstawa 1 – dochód podlegający opodatkowaniu ze stosunku pracy i mieszkania.

Podstawa 2 – dochód podlegający opodatkowaniu z tytułu znacznego udziału.

Podstawa 3 – dochód podlegający opodatkowaniu z oszczędności i lokat.

Należy podatek dochodowy od osób fizycznych składa się z sum kwot podatkowych pochodzących ze wszystkich trzech rozdziałów. Pojęcie „dochód podlegający opodatkowaniu” określa dochód pozostały po odliczeniu strat. W zależności od okoliczności osobistych dochód stałych podatników może być obniżony o kwotę odliczenia osobistego. Odliczenia to m.in.: wydatki związane z obowiązkowymi kosztami utrzymania (alimenty), kosztami studiów i na nadzwyczajne wydatki (np. z powodu choroby). Osobiste odliczenia podatkowe są potrącane od dochodu ze stosunku pracy i mieszkania. Jeśli to nie wystarcza, można dokonać odliczeń od dochodu z tytułu oszczędności i lokat, po których następuje odliczenie od dochodów z tytułu znaczącego udziału. Pozostałe odliczenia zostaną przeniesione na poczet kolejnych lat.

Stawka progresywna podatku wynosi od 33,4 proc. do maksymalnej wysokości 52 proc. (w tym zawarte są składki na ubezpieczenie społeczne, które w pierwszym progu podatkowym to 31,20 proc., a podatek to tylko 1,70 proc.). Podstawę drugą oblicza się od dochodu ze znacznego udziału. Stawka (stała) wynosi 25 proc. Posiadanie portfela akcji (udziałów) uważane jest za znaczny

udział. Jest tak gdy osoba samodzielnie lub z partnerem czy małżonkiem posiada 5 proc. lub więcej akcji w spółce akcyjnej czy udziałów w spółce z o.o. Podstawę trzecią oblicza się od dochodu pochodzącego z oszczędności i lokat. Stawka podatku wynosi 30 proc. i pobierana jest ze stałego ryczałtowego oprocentowania stanowiącego 4 proc. od całego majątku netto, bez względu na rzeczywiste odsetki. Wartość netto jest równowartością, w skład której wchodzi wkłady oszczędnościowe, przychody z wynajęcia nieruchomości i akcji itp. po odciążeniu wierzytelności. [10]

IRLANDIA

Jeśli chodzi o podatek dochodowy od osób fizycznych, to w Irlandii obowiązuje dwustopniowa skala podatkowa. Dochody osób fizycznych opodatkowane są stawką progresywną o dwóch progach podatkowych, które odpowiednio wynoszą 20 proc. i 42 proc. Wysokość progu podatkowego jest uzależniona od statusu rodzinnego podatnika. Niższy próg jest dla osób samotnych i małżeństw, w których pracuje tylko jedno z małżonków, wyższy dla małżeństw w których zatrudnione są obie osoby. [3]

NIEMCY

Od 2004 r. zmianie uległy stawki podatkowe w podatku dochodowym od osób fizycznych.. Podwyższona została natomiast kwota wolna od podatku stanowiąca tzw. minimum egzystencji z obecnie obowiązującego 7235 euro do 7664 euro. W związku z odciążeniem osób samotnie wychowujących dzieci przyznana została dodatkowa kwota dla tzw. osób faktycznie samotnie wychowujących dzieci do lat 18 w wysokości 1308 euro rocznie.

Podatek dochodowy od osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej zwany jest podatkiem od wynagrodzeń. Na początku każdego roku podatkowego pracownik otrzymuje od gminy, do której przynależy, tzw. kartę podatku od wynagrodzeń, w której określona jest przynależność pracownika do grupy podatkowej, wysokość kwoty wolnej od podatku i okres, na jaki obowiązuje, liczba kwot odliczanych na każde dziecko poniżej 18 roku życia oraz wysokość podatku kościelnego. W przypadku jakichkolwiek zmian powstałych w trakcie roku podatkowego karta ta podlega zmianom i uzupełnieniom na wniosek składany przez pracownika. Podatek dochodowy od wynagrodzeń odciążany jest od otrzymanego wynagrodzenia zarówno w gotówce, jak i w naturze. Stawki podatku dochodowego od osób fizycznych są progresywne i zależą od statusu osoby płacącej podatek. Matuszewska tak osoby samotnie opodatkowane są na innych zasadach niż małżeństwa. Minimalna stawka podatku PIT wynosi 17 proc. , maksymalna 47 proc. [11]

4. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH W POLSCE A PDOF W WYBRANYCH KRAJACH UE

Nie tylko w Polsce, ale i we wszystkich krajach UE przedstawionych powyżej, podatek dochodowy od osób fizycznych jest podatkiem progresywnym.

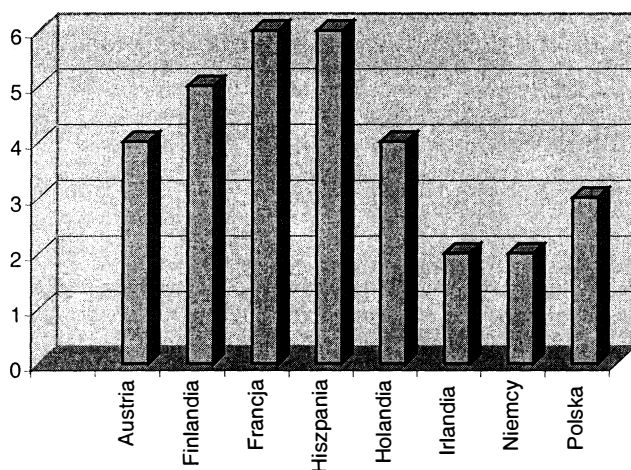
Oznacza to, że istnieje nie jedna, ale kilka stawek podatkowych, a osoby osiągające wyższy dochód płacą wyższą stawkę podatku, niż osoby o niskich dochodach. W tabeli poniżej zestawiono informacje na temat ilości progów, wysokości stawek podatkowych w 8 krajach: Austrii, Finlandii, Francji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Niemiec i Polski.

Tabela 5. Zestawienie informacji dotyczących progów i stawek podatku wybranych krajów w 2004 r.:

Kraj	Liczba progów	Stawka podatku	
		Najniższa w danym kraju	Najwyższa w danym kraju
Austria	4	21%	50%
Finlandia	5	11%	34%
Francja	6	15%	48,09%
Hiszpania	6	18%	48%
Holandia	4	33,4%	52%
Irlandia	2	20%	42%
Niemcy	2	17%	47%
Polska	3	19%	40%

Źródło: Opracowanie własne

Przyjrzyjmy się na początek liczbie progów podatkowych.

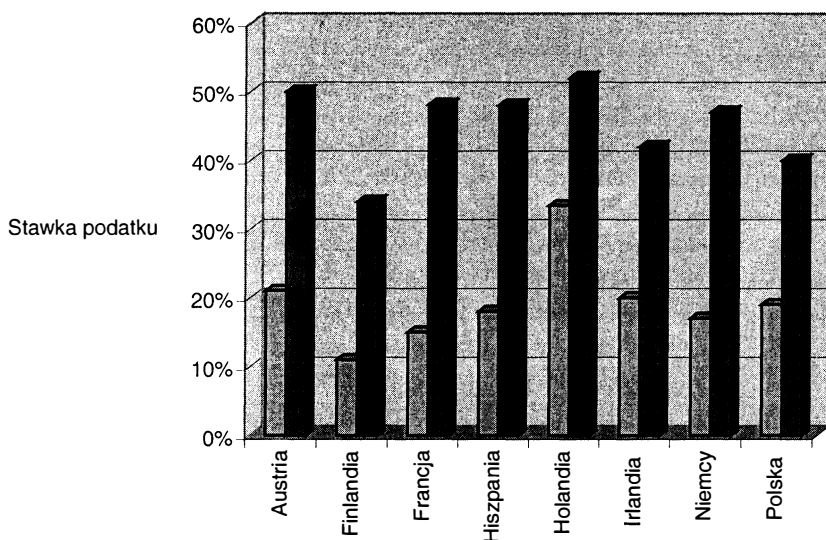

Rys. 1. Liczba progów podatkowych w wybranych krajach w 2004 r.

W ośmiu analizowanych państwach występuje dosyć duże zróżnicowanie jeżeli chodzi o ilość progów podatkowych. Najmniejsza liczba progów to dwa i właśnie taka liczba progów występuje w systemie podatkowym zarówno Irlandii

dii jak i Niemiec. Wśród analizowanych państw tylko w Polsce występują trzy progi podatkowe, cztery w Austrii i Holandii, pięć w Finlandii a aż 6 we Francji i Hiszpanii. Im większa jest liczba progów podatkowych tym bardziej zróżnicowane są stawki podatkowe oraz różnica procentowa (określona w punktach procentowych) pomiędzy najwyższą a najniższą stawką podatkową może być większa niż w krajach o mniejszej liczbie progów. I tak, w Irlandii (w której systemie podatkowym występują 2 progi podatkowe) różnica w pkt. proc. pomiędzy skrajnymi stawkami podatku wynosi 22 pkt. proc., a we Francji (6 progów podatkowych) różnica ta to 33,09 pkt. proc. , w Polsce zaś jest to liczba rzędu 21 pkt. proc.

Jeżeli chodzi o stawki podatkowe to sytuacja ta wygląda następująco:

Rys. 2. Stawki podatkowe w wybranych krajach w 2004 r.

Jak wynika z powyższego wykresu, stawki podatkowe te najniższe jak i te najwyższe są bardzo zróżnicowane. Najniższa stawka podatku występuje w Finlandii (11 proc.), następnie w Francji (15 proc.), Niemczech (17 proc.), Hiszpanii (18 proc.), Polsce (19 proc.), Irlandii (20 proc.), Austrii (21 proc.) i w Holandii (aż 33,4 proc.). Tak więc różnica pomiędzy najniższą stawką podatku w Holandii i w Finlandii to aż 22,4 pkt. proc. Jeżeli bierzemy pod uwagę tylko stawki najniższe, to Polska wśród tych 8 krajów plasuje się na miejscu piątym. Przypatrzmy się stawkom maksymalnym podatku. Najniższa stawka podatku maksymalnego jest w Finlandii (34 proc.), następnie w Polsce (40 proc.), Irlandii (42 proc.), Niemczech (47 proc.), Hiszpanii (48 proc.), Francji (48,09 proc.), Austrii (50 proc.) i w Holandii (aż 52 proc.). Różnica pomiędzy najwyż-

szą stawką w Holandii i w Finlandii to 18 pkt. proc. Analizując dane dotyczące stawek podatkowych, okazuje się że najkorzystniej podatnikom byłoby podlegać obowiązkowi podatkowemu w Finlandii., gdyż w tym kraju występuje najniższa stawka podatku, a najwyższa stawka podatku jest i tak o 0,04 pkt. proc. niższa od najniższej stawki obowiązującej w Holandii. Polscy podatnicy osiągający bardzo wysokie dochody, opodatkowani stawką podatku 40 proc. w porównaniu z podatnikami z Irlandii, Niemiec, Hiszpanii, Francji, Austrii i z Holandii, których dochody opodatkowane są również maksymalną stawką podatku, są w dosyć komfortowej sytuacji bo płacą o kilka, a nawet o 12 pkt. proc. niższy podatek. Reasumując obciążenia podatkowe dotyczące osób fizycznych w Polsce w porównaniu z innym krajami (które zostały poddane analizie) nie są zbyt wysokie.

W krajach Unii Europejskiej nie funkcjonuje jednolity system podatków bezpośrednich. Każde z państw członkowskich może dobrowolnie ustalać zakres i wielkość podatków od dochodów osób fizycznych. W obecnej sytuacji gospodarczej trudno byłoby wprowadzić w każdym z krajów UE jednakowe systemy podatkowe, w których stawki procentowe, progi podatkowe byłyby takie same, gdyż każdy z krajów znajduje się na innym poziomie rozwoju gospodarczego.

LITERATURA

1. <http://pl.wikipedia.org>
2. http://www.handelsratpolen.at/publikacje/pages/publikacje_pl.htm
3. <http://www.infor.pl>
4. <http://www.mf.gov.pl>
5. <http://www.strongabogados.com>
6. Kaleta J., *Gospodarka budżetowa*, PWN, Warszawa 1985
7. Majchrzycka-Guzowska A., *Finanse i prawo finansowe*, PWN, Warszawa 1999
8. Matyszewska E., *Podatki w Unii Europejskiej. Finlandia*, <http://www.gazetaprawna.pl/>
9. Matyszewska E., *Podatki w Unii Europejskiej. Francja. Wysokie stawki*, <http://www.gazetaprawna.pl>
10. Matyszewska E., *Podatki w Unii Europejskiej. Holandia. Sprawiedliwie dla wszystkich*, <http://www.gazetaprawna.pl>
11. Matyszewska E., *Podatki w Unii Europejskiej. Niemcy. Reforma ma pomóc*, <http://www.gazetaprawna.pl>
12. Rybicki M., *Kierunki polityki regionalnej państwa, Rozwój regionalny w procesie transformacji*, Fundacja Promocji Rozwoju im. E. Lipińskiego, Warszawa 1996
13. Ustawa z dnia 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych